

Rádió Megszólal a múlt

Kazettáról az éterbe

Munkatársainktól

Részben a most futó műcsarnoki Bizottság-kiállításához is kapcsolódik az Első Pesti Egyetemi Rádió (EPER) akciója, hogy leadja az 1983 és 1987 között kazettarádióként működő Artpool Rádió hanganyagait, rajtuk a korszak underground együtteseinek és képzőművészeinek hangemlékeivel. A műalkotásként felfogott kazetták szerkesztője *Galántai György* volt, maga is gyakori szereplője a felvételeknek. Az Artpool Rádió nem kalózzrádióként működött: a hangszalagokat annak idején levélben terjesztették, most szólalnak meg először az éterben.

A Bizottság-kiállítás persze inkább csak apropó, nem feltétlenül miatta kerülnek adásba a kazetták – ugyanakkor tény, hogy a felvételeknek gyakori szereplője a pomázi alternatív társulat. Az 1983-ban keletkezett első kazetta első anyaga például a szentendrei Űrkőkorszaki csont és bőr c. kiállítás megnyitójáról szól, ahol *ef Zámbó* mondta a nyitóbeszédet, s többek közt a Bizottság tagjai zenéltek. De olyasmik is hallhatók a szalagokon, mint például egy 1982-es *Nekrofilia*-koncert, amelyet *Lugosi Lugo László* rögzített, aki értelemszerűen nem tévesztendő össze a bizottságos *fe Lugossy Lászlóval*, alias *Lacával*. Egyébként mindketten játszottak a *Nekrofilia*-ban. De még a Bizottság tagjainál maradvák: hallható például egy beszélgetés az első, 1983-as kísérleti adásban *ef Zámbó* és *fe Lugossy* között bizonyos *Cavellini* budapesti kiállításáról. S rajtuk kívül is olyanok szólalnak, mint *Swierkiewicz Róbert* vagy *Pauer Gyula*. Hallható egy felvétel, amely *Pauer* híres, 1972-es balatonboglári pseudokiállításán készült, *Haraszi Miklós* beszél rajta többek közt. A későbbi adások egyik kazettáján megtaláljuk *Hajas Tibor* hangalkotását, *Szentjóby Tamás* hangjátékát és **Eörsi Istvánt** is, amint éppen Szép a szocializmus című szövegét mondja; ugyanazon a kazettán a költő-publicista *A tükör* című versét *Hobo* adja elő. Egy 28 másodperces etűd pedig azt mutatja meg a hallgatóknak, hogyan ugatnak *Szirtes János* kutyái.

Különkazetta foglalkozik *Galántai György* hangszobrainak történetével és egy nemzetközi projekttel, amelynek a Telefonkoncert címet adták. Az 1983 áprilisában rögzített anyag egy négyórás „rendkívüli telekommunikációs esemény” hangjait tárja az érdeklődők elé. Az első kelet-közép-európai telefonkoncertet élőben a bécsi Österreichische Kultur-Service stúdiójában, Berlinben az Auf und Abbau Galériában, Budapesten pedig az Artpool Stúdióban lehetett meghallgatni. Ennek a koncertnek a felvételén a magyar underground legjobbjai mellett például a *Halofern* és a *Paravant* nevű együttesek munkáiból is hallhatók részletek.

Egyéb kazettákon is megszólaltak a korabeli magyar második nyilvánosság meghatározó bandái, mint az *Európa Kiadó*, a *Vágtázó Halottkémek* vagy a *Trabant*, s felhangzott az Artpool adásában a CPG hírhedt *Erdős Péter* című száma is, amely az egykori lemezgyári főember-cenzor-menedzser édesanyját emlegette negatív kontextusban.

Galántai persze nem miattuk büszke a nyolc kazettára, amelyek meghallgathatók az ELTE-s rádió honlapján is. A mail art műtárgyként is terjesztett Artpool Rádió célja hajdan az volt, hogy beszámoljon azokról a művészeti eseményekről, hangban is megszólaltatható alkotásokról, amelyekről nem juthat el hír a sajtóba. Műalkotások, ugyanakkor hangzó szamizdatok is ezek a kazetták. A korszak alternatív kultúrájának hangos szöveggyűjteményeként hallgatható anyagok.